

Perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävä saamen kielten etäopetus

Sivltk 05.04.2023 § 32
102/12.00.02/2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa Utsjoen kunnan johtamaa ja Saamelaiskäräjien koordinoimaa, 1.8.2018 käynnistynyttä Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanketta. Hankkeen tavoitteena on saada mahdollisimman suuri osa saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella koulua käyvistä oppilaista, joiden perheen tai suvun kieli on jokin Suomessa puhutuista saamen kielistä (inarinsaame, koltansaame ja pohjoissaame), saamen kielten opetuksen piiriin, kehittää teknisiä ja pedagogisia ratkaisuja ja luoda toimintamalli saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen vakinaistamiseksi. Hankkeen toteuttajat ovat neuvotelleet opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa rahoituksesta hankkeen jatkumiselle lukuvuosien 2023-2026 ajan edelleen; päätöstä asiassa odotetaan. Tavoitteena on opetuksen rahoituksen vakinaistaminen.

Perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävää saamen kielten opetusta tarjotaan hankkeen kautta lukuvuoden aikana kaksi vuosiviikkotuntia tarkoitusta varten laadittujen opetussuunnitelmien mukaisesti. Opetukseen voivat perusopetuksen oppilaiden ja lukion opiskelijoiden lisäksi ilmoittautua esiopetuksen oppilaat; osallistuminen ei edellytä aiempaa saamen kielen / kielten osaamista. Hankkeessa opiskelee lukuvuonna 2022-2023 noin 150 perusopetuksen oppilasta ja lukion opiskelijaa 42 kunnasta ja noin 100 koulusta / oppilaitoksesta. Opetusryhmiä on 29. Opetukseen osallistumisesta annetaan erillinen todistus.

Utsjoen kunta ja hankkeeseen osallistuvat, opetusta vastaanottavat koulut / kunnat allekirjoittavat vuosittain sopimuksen saamen kielten etäopetusta koskien. Kustannukset opetusta vastaanottavalle kunnalle ovat 100 € / oppilas / lukuvuosi. Huomioitaviksi tulevat lisäksi oppilaan valvonnasta, tarvittavista laitteista ja ohjelmista johtuvat sekä mahdolliset muut kustannukset. Opetuksen järjestämisestä johtuviin kustannuksiin on haettavissa valtionavustusta opetusministeriön 29.12.2009 antaman, vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteita koskevan asetuksen 1777/2009 mukaisesti.

Opetuksen järjestämistä, tavoitteita ja toteuttamista on kuvattu tarkemmin hankkeen verkkosivuilla osoitteessa <https://www.saamenetaopetus.com/> sekä oheismateriaalina olevissa asiakirjoissa:

- Perusopetusta täydentävän saamen kielen opetuksen opetussuunnitelma
- Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen opetussuunnitelma
- Lukuvuosisuunnitelma 2022-2023 / Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke
- Osallistumisohjeet kouluille ja huoltajille, lukuvuosi 2022-2023 / Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihanke

Saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen järjestämisen kokonaisuutta ja kehittämistä tarkastellaan laajemmin opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa Saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen kehittämistyöryhmän raportti 2021:25. Raportti on oheismateriaalina.

Pöytyän kunnalle / sivistystoimelle on esitetty pyyntö Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihankkeeseen osallistumisesta ja hankkeen kautta järjestettävän, perusopetusta täydentävän saamen kielten opetuksen tarjoamisesta. Kunnan osallistuessa hankkeeseen tarjoutuisi mahdollisuus opetukseen osallistumiseen kaikille opetuksesta kiinnostuneille, kunnan ylläpitämässä esiopetusyksiköissä, kouluissa ja Elisenvaaran lukiossa opiskeleville, opetusministeriön 29.12.2009 antamassa asetuksessa 1777/2009 tarkoitetuille oppilaille / opiskelijoille. Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihankkeeseen osallistumisesta ja järjestelyistä on keskusteltu koulujen ja lukion rehtorien kanssa.

Saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana ovat turvatut Suomen perustuslakiin 731/1999 sisältyvissä perusoikeuksissa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa Saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen kehittämistyöryhmän raportti 2021:25, s. 12 todetun mukaisesti on saamen kielten opetuksella ja saamenkielisellä opetuksella samoin vahva ihmisoikeusulottuvuus. Täydentävän saamen kielten opetuksen antaminen on edelleen huomioitu opetushallituksen antamissa valtakunnallisissa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteissa. Hankkeen kautta järjestettävän etäopetuksen tarjoaminen arvioidaan ennakoidusta pienestä osallistujamäärästä huolimatta opiskelumahdollisuuksien sekä saamen kielten ja kulttuurin säilymisen tukemiseksi perustelluksi.

Saamen kielten etäopetuksen järjestäminen arvioidaan voitavan toteuttaa sivistyslautakunnan vuoden 2023 talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Perusopetusta täydentävän opetuksen kyseessä ollessa tarkoituksenmukaista on tarkastella toimintamenojen kirjaamista siten, että toteutumatiiedot tarvittaessa saadaan eriteltyinä esiopetuksen, perusopetuksen / koulujen ja lukion toimintamenojen toteutumatietoihin nähden. Opetusministeriön 29.12.2009 antamassa asetuksessa säädetään vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista (1777/2009).

Pöytyän kunnan hallintosäännön 32 §:n mukaan sivistyslautakunta päättää varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen hankkimisesta kunnan ulkopuolelta, ellei toimivaltaa ole annettu viranhaltijalle.

Valmistelija

sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää

1. Pöytyän kunnan järjestävän Saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen pilottihankkeen tuottamaa, perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävää saamen kielten etäopetusta 1.8.2023 alkaen. Opetusta toteutetaan kunnan ylläpitämässä esiopetusyksiköissä, kouluissa ja Elisenvaaran lukiossa, opetukseen lukuvuosittain osallistuvien ja tarkoituksenmukaisiksi arvioitavien järjestelyjen mukaisesti. Opetukseen voivat osallistua opetusministeriön 29.12.2009 antamassa asetuksessa 1777/2009 tarkoitettun, perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävän saamen kielten opetuksen piiriin kuuluvat oppilaat / opiskelijat; opetuksen osallistuminen on oppilaille ja opiskelijoille vapaaehtoista. Opetus sekä opetusmateriaalit ja -välineet ovat maksuttomat. Mikäli kunnan tilausajoina järjestämässä, olemassa olevissa esiopetus-, koululais- ja opiskelijakuljetuksissa on tilaa, voivat oppilaat hyödyntää kuljetuksia opetukseen osallistumiseksi sivistyslautakunnan hyväksymien esiopetus- ja koululaiskuljetusperiaatteiden mukaisesti; muussa tapauksessa huolehtivat huoltajat kuljetusten järjestämisestä ja kuljetuksista johtuvista

kustannuksista. Opetuksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset kirjataan sivistyslautakunnan vuoden 2023 talousarvioon ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelmaan siten, että toteutumatiiedot tarvittaessa saadaan eriteltyinä esiopetuksen, perusopetuksen / koulujen ja lukion toimintamenojen toteutumatietoihin nähden. Tarvittavat muutokset esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmiin käsitellään sivistyslautakunnassa opetussuunnitelmien päivittämisen yhteydessä ennen lukuvuoden 2023-2024 alkamista;

2. valtuuttaa sivistyslautakunnan puheenjohtajan ja sivistysjohtajan hyväksymään ja allekirjoittamaan Utsjoen kunnan kanssa lukuvuosittain tehtävät, perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävän saamen kielten opetuksen ostamista koskevat sopimukset;

3. todeta opetuksen järjestämistä tarkasteltavan, mikäli hankkeen rahoituksessa, toteutuksessa ja opetuksen järjestämisestä kunnalle johtuvissa kustannuksissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Päätös

Sivistyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.